

1. Nevezd meg, hogy az alábbi meghatározás mely műfajra illik! Írd a műfaj nevét a meghatározás után!

Rövid, csattanóra épülő prózai alkotás. Gyakran tartalmaz valamilyen erkölcsi tanulságot.

A műfaj: _____

Rövid, tömör lírai mű, amely egyetlen gondolatot, érzelmet fejez ki, gyakran kötött formában.

A műfaj: _____

Párbeszédre épülő színpadi mű, amely egy komoly konfliktust dolgoz fel, gyakran tragikus végkimenetellel.

A műfaj: _____

Több szereplőt mozgató, verses formájú nagyepikai alkotás, amely isteni vagy mitikus alakokat is bemutat, hosszú történetet mesél el.

A műfaj: _____

Rövid, csattanós, tanulságos történet, gyakran állatokkal a főszerepben, amelyek emberi tulajdonságokat viselnek.

A műfaj: _____

A középkorban kialakult lovagi témájú epikus műfaj, amely hősies kalandokat mesél el.

A műfaj: _____

Kötetlen formájú elbeszélő mű, hosszabb terjedelemben, összetett cselekménnyel és karakterábrázolással.

A műfaj: _____

Egyéni élményeken alapuló, szubjektív hangvétellű, gondolatokat, érzelmeket kifejező lírai mű.

A műfaj: _____

Színpadi mű, amely mulatságos jelenetekkel, félreértésekkel és nevetséges helyzetekkel szórakoztat.

A műfaj: _____

Egy elhunyt személyt megsirató, fájdalmat kifejező lírai költemény.

A műfaj: _____

2. Nevezd meg, hogy melyik magyar író mondhatta volna az alábbi üzenetrészletet!

„Sosem azért írok, hogy megnyugtassak. Azért írok, hogy megzavarjam az állóvizet, hogy a gondolatok mozgásba lendüljenek.”

Az író teljes neve: _____

„Költészetem mélyén mindig ott lapul az emberi fájdalom. Egy nemzet sorsa a szívemen keresztül szólal meg.”

Az író teljes neve: _____

„Az én világomban a gyermekek őszinték, a mesék tanítanak, és a természet mindig bölcsőbb nálunk.”

Az író teljes neve: _____

„Színpadra írok, mert ott az ember nemcsak beszél, hanem él, szenved, nevetet – és tükröt tart.”

Az író teljes neve: _____

„Szeretem a nyelv játékosságát. Egy szó, egy elírás, egy betű is képes világokat elindítani a képzeletben.”

Az író teljes neve: _____

„A líra számomra nem más, mint a csendbe suttogott kiáltás. Minden versem egy vallomás.”

Az író teljes neve: _____

„Nem volt más célom, mint elmondani, milyen volt egy élet, amelyet milliók éltek végig némán.”

Az író teljes neve: _____

„A groteszk az én világom: nevetséges, mégis fájdalmas – mint maga az élet.”

Az író teljes neve: _____

„Minden gyerek tudja, hogy a világ varázslatos. Az író dolga, hogy ezt a felnőttekkel is elhitethesse újra.”

Az író teljes neve: _____

„Nem a hősokeket keresem, hanem azokat, akik a mindennapokban némán viselik a sorsukat.”

Az író teljes neve: _____

3. Határozd meg, hogy a felsorolt nevek mely irodalmi alkotás szereplői! Az adott irodalmi alkotás címét és műfaját is határozd meg, add meg a szerző teljes nevét!

A szereplő neve	A mű címe	A mű szerzője	A műfaj
Édes Anna			
Toldi Miklós			
Gregorics Pál			
Viola			
Kurácsi mama			
Antigoné			
Tímár Mihály			
Esti Kornél			
Körmíves Kelemen			
Déryné Széppataki Róza			

4. Az alábbi felsorolásban összekeveredtek a különböző irodalmi műfajok és azok jellemzői. Válogasd szét ezeket, majd töltsd ki a táblázatot a minta alapján! Írd a jellemzők betűjelét a megfelelő oszlopba! Minden betűjelet csak egy helyre írd!

Jellemzők:

- A) Verses formájú, gyakran lírai hangvételű
- B) Cselekményes, párbeszédeken alapul
- C) Tömör, rövid terjedelmű epikai műfaj
- D) Hosszabb elbeszélő mű, gyakran több szálon futó cselekménnyel
- E) Szereplői gyakran archetipusok, erkölcsi tanulságot hordoz
- F) Leírásokat, jellemrajzokat tartalmaz, gyakran elbeszélő nézőpontból
- G) Célja a hatáskeltés, hangulatfestés képekkel
- H) A szereplők tettein keresztül mutatja be az emberi viselkedést

Műfaj	A jellemző betűjele
Líra	
Dráma	
Elbeszélés	
Regény	
Mese	

5. feladat Válaszd ki, és írd a vonalra a megadott nevek, címek, fogalmak közül azokat, amelyek az alábbi szövegbe illenek!

Választható elemek:

- (1) A Nyugat, _____ a(z) _____
- (2) Új versek, _____ nemzedékének meghatározó költője.
- (3) impresszionizmus, _____ 1906-ban megjelent első kötete, a(z) _____ új
- (4) Ady Endre, _____ korszakot nyitott a magyar költészetben.
- (5) szimbolizmus, _____ Költészetét a(z) _____ és a(z) _____
- (6) Petőfi Sándor, _____ stílusjegyei jellemzik, melyekkel
- (7) modern líra, _____ szembement a korábbi népies és realista hagyományokkal.
- (8) naturalizmus, _____ Verseiben új témák és képek jelentek meg, a magyar
- _____ egyik elindítója lett.

Választható elemek:

- (1) Édes Anna,
- (2) szecesszió,
- (3) Nyugat,
- (4) Esti Kornél,
- (5) avantgárd,
- (6) naturalizmus,
- (7) dekadencia,
- (8) lírai én

Kosztolányi Dezső a _____ első nemzedékének tagja volt, aki pályáját a _____ jegyében kezdte. Regényei közül kiemelkedik az 1926-ban megjelent _____, amely a lélektani realizmus eszközeivel mutatja be a társadalmi feszültségeket. Későbbi írásaiban megalkotta _____ figuráját, aki egyszerre az író alteregója és az örök vándor alakja. Költészetére jellemző a _____, valamint az egyéni, érzékeny _____ megjelenése.

Választható elemek:

- (1) avantgárd,
- (2) modern líra,
- (3) Thomas Mann üdvözlése,
- (4) szürrealizmus,
- (5) Tudod, hogy nincs bocsánat,
- (6) pszichoanalízis,
- (7) Tiszta szívvel,
- (8) Nyugat

József Attila költészete a _____ és a _____ irányzatok hatása alatt indult. Korai verseiben, például a _____ című költeményében, lázadó hang és erős társadalomkritika jelenik meg. Költészetében fontos szerepet játszik a _____, amely verseinek mélyebb, lelki rétegeit is értelmezhetővé teszi. Kései, érett korszakát olyan művek képviselik, mint a _____ vagy a _____, amelyekben a filozófiai mélység és a létkérdések is középpontba kerülnek.

6. Melyik irodalmi fogalomra vonatkoznak a következő meghatározások? Írd melléjük!

Lírai műfaj, beszélője istenhez fordul.

A reneszánszt követő korstílus.

Szókép, amely élőként mutat be élettelen dolgokat.

Olyan drámatípus, amelyben a dialógusok a múlt eseményeit tárják fel; ez a folyamat hat a dráma jelen idejű eseményeire.

Epikai műfaj, amely állatokat vagy tárgyakat szerepeltet, tanulságot hordoz.

A görög drámákban a kar tagjai énekelték, szerepük volt a cselekmény kommentálásában.

Rövid, csattanóra épülő epikai műfaj.

A versforma legkisebb ritmikai egysége, egy hangsúlyos és egy vagy több hangsúlytalan szótagból áll.

Olyan költői eszköz, amelyben két dolgot hasonlítunk össze, többnyire „mint” szóval.

Drámai műfaj, amely komikus elemekkel mutat be társadalmi visszasságokat.

Olyan költői kép, amelyben az egyik dolgot a másikként nevezzük meg.

A vers vagy mű hangulati alaptónusa, amely meghatározza az olvasói érzelmeket is.

Történelmi témájú regény, amely valós eseményeket és fiktív elemeket vegyít.

Olyan szófordulat, amely gyakori használata miatt már elcsépeltté vált.

Lírai műfaj, amely személyes érzéseket, gondolatokat fejez ki.

1. Nevezze meg, hogy az alábbi meghatározás mely műfajra illik! Írja a műfaj nevét a meghatározás után!

- 1.mese / tanmese
- 2.epigramma
- 3.tragédia
- 4.eposz
- 5.állatmese / fabulát
- 6.lovagregény
- 7.regény
- 8.lírai vers
- 9.komédia / vígjáték
- 10.elégia

2. Nevezze meg, hogy melyik magyar író mondhatta volna az alábbi üzenetrészletet!

- 1.Örkény István
- 2.Ady Endre
- 3.Lázár Ervin
- 4.Molnár Ferenc
- 5.Karinthy Frigyes
- 6.József Attila
- 7.Móricz Zsigmond
- 8.Örkény István
- 9.Janikovszky Éva
- 10.Szabó Magda

3. Határozza meg, hogy a felsorolt nevek mely irodalmi alkotás szereplői! Az adott irodalmi alkotás címét és műfaját is határozza meg, adja meg a szerző teljes nevét!

A szereplő neve	A mű címe	A mű szerzője	A műfaj
Édes Anna	Édes Anna	Kosztolányi Dezső	regény
Toldi Miklós	Toldi	Arany János	elbeszélő költemény
Gregorics Pál	A kőszívű ember fiai	Jókai Mór	regény
Viola	Egri csillagok	Gárdonyi Géza	történelmi regény
Kurázs mama	Kurázs mama és gyermekei	Bertolt Brecht	dráma
Antigoné	Antigoné	Szophoklész	tragédia
Tímár Mihály	Az arany ember	Jókai Mór	regény
Esti Kornél	Esti Kornél	Kosztolányi Dezső	novellaciklus / regény
Kőműves Kelemen	Kőműves Kelemen	népköltés	ballada
Déryné Széppataki Róza	Déryné naplója	Déryné Széppataki Róza	napló / önéletírás

5. feladat Válaszd ki, és írd a vonalra a megadott nevek, címek, fogalmak közül azokat, amelyek az alábbi szövegbe illenek!

Ady Endre a(z) A Nyugat nemzedékének meghatározó költője.
1906-ban megjelent első kötete, a(z) Új versek új korszakot nyitott a magyar költészetben.
Költészetét a(z) impresszionizmus és a(z) szimbolizmus stílusjegyei jellemzik, melyekkel szembement a korábbi népies és realista hagyományokkal.
Verseiben új témák és képek jelentek meg, a magyar modern líra egyik elindítója lett.

Kosztolányi Dezső a Nyugat első nemzedékének tagja volt, aki pályáját a szecesszió jegyében kezdte.

Regényei közül kiemelkedik az 1926-ban megjelent Édes Anna, amely a lélektani realizmus eszközeivel mutatja be a társadalmi feszültségeket.

Későbbi írásaiban megalkotta Esti Kornél figuráját, aki egyszerre az író alteregója és az örök vándor alakja.

Költészetére jellemző a dekadencia, valamint az egyéni, érzékeny lírai én megjelenése.

József Attila költészete az avantgárd és a szürrealizmus irányzatok hatása alatt indult.

Korai verseiben, például a Tiszta szívvel című költeményében, lázadó hang és erős társadalomkritika jelenik meg.

Költészetében fontos szerepet játszik a pszichoanalízis, amely verseinek mélyebb, lelki rétegeit is értelmezhetővé teszi.

Kései, érett korszakát olyan művek képviselik, mint a Tudod, hogy nincs bocsánat vagy a Thomas Mann üdvözlése, amelyekben a filozófiai mélység és a létkérdések is középpontba kerülnek.

6. Melyik irodalmi fogalomra vonatkoznak a következő meghatározások? Írd melléjük!

1. Himnusz	9. Hasonlat
2. Barokk	10. Komédia
3. Megszemélyesítés	11. Metafora
4. Analitikus dráma	12. Hangulat
5. Fabula	13. Történelmi regény
6. Karének	14. Közhely
7. Novella	15. Elégia
8. Versláb	